

20-11-2012

Sagsnr.
2012-166046

Dokumentnr.
2012-930454

Sagsbehandler
Merete Jørgensen/
Frederik Kousgaard

NOTAT TIL BIU, SUD, SOU OG BUU

Notat om håndtering af processen for behandling af sager vedr. førtidspension inden 1. januar 2013.

Udfordringer

Den 1. januar 2013 træder de nye regler om fleksjob- og førtidspension i kraft.

Udgangspunktet i den nye reform er, at alle borgere skal have mulighed for at udvikle deres arbejdsevne og have adgang til at forsørge sig selv. Det betyder, at borgere skal have en sammenhængende og tværfaglig indsats i form af et individuelt tilrettelagt ressourceforløb med sigte på at forbedre arbejdsevnen, inden der kan tages stilling til, om de kan få en førtidspension.

Det betyder videre, at borgere under 40 år som udgangspunkt ikke skal bevilges førtidspension, medmindre det er åbenlyst, at den enkelte ikke kommer i arbejde.

Der er ingen overgangsregler indbygget i det nye regelsæt, hvilket betyder, at alle sager efter den 1. januar 2013 skal afgøres efter det nye lovgrundlag.

Eneste undtagelse gælder borgere, hvor Socialforvaltningen inden den 1. januar 2013 har truffet afgørelse om påbegyndelse eller afslag på påbegyndelse af sag om førtidspension.

I tilfælde, hvor Socialforvaltningen afgør, at der påbegyndes en sag om førtidspension, sker afgørelsen om tildeling af eller afslag på førtidspension efter nuværende lovgivning. Socialforvaltningens indledende afgørelse om påbegyndelse af sag om førtidspension bliver således efterfulgt af en række sagsskridt, før der kan træffes endelig afgørelse om tildeling af førtidspension.

For borgere, hvor Socialforvaltningen ikke træffer afgørelse om påbegyndelse eller afslag på påbegyndelse af sag om førtidspension inden den 1. januar 2013, gælder, at de skal have deres sag behandlet efter de nye regler, det vil sige, at de skal tilbydes et ressourceforløb, medmindre det helt åbenbart ikke tjener et formål at søge at forbedre arbejdsevnen. Det spørgsmål afgøres efter de nye regler af det såkaldte rehabiliteringsteam, som forventes at kunne medtage den foreliggende dokumentation på sagerne i sit vurderingsgrundlag.

Kontor for Politik

Bernstorffsgade 17, I
1592 København V

E-mail
KJ46@bif.kk.dk

Det er således væsentligt at påpege, at forvaltningerne – med forbehold for, at loven efter vedtagelse vil skulle udmøntes i præciserende bekendtgørelser – forventer at kunne nyttiggøre allerede foretagne sagsbehandlingsskridt i de pågældende sager, så sagerne uden mange yderligere foranstaltninger kan forelægges rehabiliteringsteamet primo 2013.

Håndtering af verserende sager vedr. førtidspension

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen gennemfører aktuelt en ekstraordinær indsats for at få afgjort flest mulige sager inden den 1. januar 2013, herunder en særlig indsats for at få afsluttet alle længerevarende sager.

Socialforvaltningen har i den forbindelse opgjort, at der ultimo november er 46 sager, hvori der skal træffes afgørelse om påbegyndelse eller afslag på påbegyndelse af sag om førtidspension. Alle disse sager bliver afgjort i år.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har tilsvarende opgjort, at der ultimo november er ca. 90 verserende sager om førtidspension, som endnu ikke er oversendt til Socialforvaltningen. Det er sager, hvor arbejdsevnen er under afklaring efter de lovgivningsmæssigt fastsatte krav hertil, herunder ved lægelig belysning, arbejdsprøvning mv.

Der pågår pt. en manuel gennemgang af de ca. 90 sager med henblik på at sikre, at så mange som muligt afsluttes hurtigt med en indstilling til Socialforvaltningen, som herefter kan tage stilling til, om der kan påbegyndes en sag om førtidspension eller ej. Begge forvaltninger afsætter de fornødne ressourcer til at sikre, at alle sager, der *kan* afsluttes, *bliver* afsluttet inden årets udgang.

I nogle sager afventer Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen oplysninger fra eksterne aktører såsom lægelige udredninger og resultater af arbejdsprøvninger. Forvaltningen vil i disse sager tage skridt til at sikre, at de relevante oplysninger tilgår forvaltningen hurtigt, så sagerne kan afsluttes, men i sidste instans kan forvaltningen ikke garantere, at dette i alle tilfælde vil være muligt.

Der kan også være nystartede sager, som ud fra sagernes kompleksitet ikke realistisk kan afsluttes inden årets udgang, ligesom det under alle omstændigheder vil være vanskeligt at sikre, at nye sager i den resterende del af året vil kunne afsluttes i 2012, medmindre der er tale om sager, hvor afgørelsesgrundlaget er helt åbenlyst.

Tiltag for borgere med sager som skal afgøres efter nye regler

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen er meget opmærksomme på vigtigheden af, at borgeren bliver vejledt

om konsekvenserne af den nye lovgivning. Forvaltningerne har følgelig besluttet at sende et brev til borgere med afklaringsager, som vil blive omfattet af den nye lovgivning. Brevet vil informere om de nye regler. Samtidig med udsendelsen af brevet etableres en telefon hotline, som borgerne kan ringe til, hvis de har spørgsmål til betydningen af de nye regler.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen har endvidere skriftligt orienteret Borgerrådgiveren om konsekvenserne af reformen af fleksjob og førtidspension, herunder forvaltningernes tiltag.

Retsstillingen ved klagesager

I forbindelse med klagesager er det væsentligt at sondre mellem borgerens retsstilling ved afslag på henholdsvis påbegyndelse af sag om førtidspension og afslag på førtidspension.

For afslag på førtidspension gælder, at borgere, som det hele tiden har været tilfældet, kan påklage afgørelsen til Beskæftigelsesankenævnet.

For borgere, som får et afslag på førtidspension – uanset om afgørelsen er truffet før eller efter 1. januar 2013 (idet sidstnævnte er muligt, hvis Socialforvaltningen har påbegyndt en sag om førtidspension inden den 1. januar 2013) – og som påklager afgørelsen til Beskæftigelsesankenævnet, vil nævnet som vanligt kunne stadfæste kommunens afgørelse, omgøre afgørelsen eller hjemvise sagen, fordi nævnet ikke finder, at der foreligger et tilstrækkeligt afgørelsesgrundlag.

Hvis nævnet omgør afgørelsen, indebærer det, at borgeren får tilkendt førtidspension.

Hjemvisning medfører, at den oprindelige afgørelse ophæves og kommunen skal behandle sagen igen. Når der foreligger et tilstrækkeligt afgørelsesgrundlag, skal der træffes en ny afgørelse.

Hvis borgeren har klaget til nævnet over en afvisning af at påbegynde en sag om førtidspension, og hvis nævnet hjemviser sagen til fornyet behandling, vil der skulle træffes en ny afgørelse efter de nye regler

Hvis borgeren derimod har klaget over selve afgørelsen om et afslag på førtidspension, og hvis nævnet hjemviser sagen til fornyet behandling, vil der skulle træffes en ny afgørelse efter de hidtil gældende regler.

NOTAT TIL BIU, SUD, SOU OG BUU

Virkningsfulde ressourceforløb

Førtidspensionsreformen lægger op til, at borgere med nedsat arbejdsevne skal tilbydes et ressourceforløb forud for tilkendelse af førtidspension. Ressourceforløbet skal udvikle den enkeltes arbejdsevne gennem en helhedsorienteret og tværfaglig indsats, koordineret på tværs af beskæftigelsesområdet, sundhedsområdet, socialområdet og undervisningsområdet.

For borgere under 40 år kan der som udgangspunkt ikke tilkendes en førtidspension. Det gælder således alene for eksempelvis multihandicappede, hvor det åbenlyst ikke tjener et formål at forsøge at udvikle arbejdsevnen, fordi borgeren ikke vil kunne komme til at arbejde.

Reformens forventede konsekvenser for antallet af førtidspensioner
I gennemsnit blev der i årene 2009-2011 tilkendt godt 800 førtidspensioner årligt i København.

Der forventes ikke en nævneværdig nedgang i antallet af tilkendte førtidspensioner i Københavns Kommune i forlængelse af reformen, idet praksis allerede i dag er, at alle muligheder for at udvikle arbejdsevnen skal være udtømte, før der tilkendes en førtidspension.

Staten har i forbindelse med reformen forudsat, at kommunernes udgifter til førtidspension vil blive reduceret med 590 mio. kr. i 2013 som følge af, at færre tilkendes en førtidspension. Københavns andel heraf udgør 5 pct., idet København har 5 pct. af landets førtidspensionister, både under og over 40 år. Det svarer til en nedgang på 97 helårspersoner under 40 år og 139 over 40 år.

Fremsættelse af lovforslaget

Der er fremsat lovforslag vedr. førtidspensionsreformen, som forventes 3. behandlet den 13. december 2012, hvorefter der forventes udstedt bekendtgørelser, der præciserer rammerne omkring den fremtidige indsats i ressourceforløbene.

Arbejdsevnetab er ofte ikke stationære

Som bidrag til Arbejdsmarkedskommissionens arbejde publicerede SFI - Det nationale forskningscenter for velfærd i 2009 en rapport, der belyste udviklingen i funktionsnedsættelser i perioden 1995-2008 hos en gruppe borgere, som i 1995 havde målelige funktionsnedsættelser i 1995.

29-11-2012

Sagsnr.
2012-166046

Dokumentnr.
2012-962070

Sagsbehandler
Merete Jørgensen

Kontor for Politik

Bernstorffsgade 17, I
1592 København V

E-mail
KJ46@bif.kk.dk

Rapporten viste bl.a., at 46 pct. af borgerne havde fået forbedret deres funktionsevne i perioden, og 21 pct. havde fået en væsentligt bedre funktionsevne. Særligt borgere med psykiske problemstillinger havde fået en markant forbedret funktionsevne.

Det forhold, at arbejdsevnetab ofte ikke er stationære, er en væsentlig baggrund for førtidspensionsreformen og denne fokus på udvikling af borgerens ressourcer – også selv om borgeren aktuelt er meget langt fra arbejdsmarkedet.

Af lovforslaget fremgår således, at den nuværende praksis på området i for høj grad fokuserer på manglende ressourcer frem for på borgerens udviklingsperspektiv.

Der er i den forbindelse ikke tvivl om, at der er behov for en grundlæggende omstilling af den kommunale indsats for at virkeliggøre reformens formål om, at en større del af borgere med begrænsninger i arbejdsevnen får mulighed for at realisere deres potentialer i et aktivt arbejdsliv.

Med forbehold for den endelige lovgivning og den efterfølgende udmøntning i bekendtgørelser er det væsentligt at forholde sig til, hvordan ressourceforløbene bliver virkningsfulde, det vil sige bidrage effektivt til at udvikle arbejdsevnen for de berørte borgere, således at de generhverver arbejdsevnen og kan påtage sig et arbejde, evt. et støttet arbejde, eller påbegynde en uddannelse og på sigt forsørge sig selv.

Tværfagligt samarbejde i København

Københavns Kommune har et vist forspring i forhold til at implementere reformens intentioner om at fokusere på borgerens udviklingspotentiale via et tværfagligt og helhedsorienteret samarbejde.

For det første – og som tidligere nævnt – har Københavns Kommune allerede en udviklingsorienteret tilgang til borgerens arbejdsevne, hvorfor antallet af førtidspensioner er relativt lavt i kommunen.

For det andet har Københavns Kommune over de senere år gradvist intensiveret det tværfaglige samarbejde mellem kommunens forvaltninger, som det nye ressourceforløb forudsætter.

Fællesstrategierne mellem henholdsvis Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen og mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen bygger således på grundantagelsen om, at borgere med en samtidighed af problemstillinger skal have en helhedsorienteret og tværfaglig indsats.

Seneste udviklingstiltag er kombinationsforløb, som Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har besluttet med Beskæftigelsesaftale 2013, og som aktuelt implementeres i samarbejde med Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Kombinationsforløbene består af et integreret og individuelt tilrettelagt forløb med elementer fra de tre forvaltninger, herunder fx arbejdsstræning kombineret med misbrugsbehandling og forebyggende helbredsrådgivning.

Kombinationsforløbene er udviklet til at indgå i den beskæftigelsesfremmende indsats for ikke-jobklare kontanthjælpsmodtagere, som har mange ligheder med målgruppen for ressourceforløb¹.

Dertil kommer, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har en bred vifte af tilbud til sårbare borgere i regi af rammeaftale med eksterne leverandører. Der kan bl.a. nævnes et mangeårigt samarbejde med diverse socialøkonomiske virksomheder såsom Hans Knudsens Institut, Springbræt, Incita m.m. Fælles for disse er, at de er specialiserede i indsatsen for meget sårbare grupper, som gradvis skal hjælpes tilbage på arbejdsmarkedet.

Det er umiddelbart nærliggende, at såvel kombinationsforløb som øvrige eksisterende tilbud for sårbare grupper vil kunne indgå i ressourceforløbene.

Sidst men ikke mindst forventes det, at de kommende samarbejdsrelationer med Børne- og Ungdomsforvaltningen og Region Hovedstaden i rehabiliteringsteamet vil bidrage med ny viden og relevante tiltag for målgruppen.

Samarbejdet med Region Hovedstaden er helt afgørende for at kunne flytte målgruppen tættere på arbejdsmarkedet, idet mange af borgerne forventeligt har behov for en indsats i sundhedssystemet. Ventetider på bl.a. psykiatrisk udredning og behandling har store konsekvenser for de berørte borgere og for deres mulighed for at opnå en tilknytning til arbejdsmarkedet.

¹ De typiske barrierer, som ikke-jobklare borgere har i København er:

- Manglende faglige og praktiske kompetencer (46 pct.)
- Helbredsmæssige problemer (86 pct.)
- Misbrugsproblemer (13 pct.)
- Mangelfulde personlige kompetencer (23 pct.)
- Manglende arbejdsmarkedsperspektiv (56 pct.)

Samarbejdet med Børne- og Ungdomsforvaltningen vil skulle bidrage til at åbne et uddannelsesperspektiv for navnlig gruppen af borgere under 30 år.

Udvikling af virkningsfulde ressourceforløb

Den implementeringsplan, der er aftalt mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen indebærer, at ressourceforløbene opstartes fra starten af det nye år, som det er forudsat i lovforslaget.

Det er dog afgørende, at ressourceforløbene hurtigt videreudvikles på det grundlag.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil derfor invitere til en workshop i begyndelsen af det nye år for samarbejdspartnerne inden for og uden for kommunens forvaltninger med henblik på en fælles drøftelse af, hvordan der bedst indrettes virkningsfulde ressourceforløb i Københavns Kommune. Her vil ovennævnte elementer kunne indgå og forhåbentlig suppleres af andre indsatser.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen lægger herudover op til, at indholdet i ressourceforløbene løbende skal kunne justeres, så det modsvarer borgernes behov. I praksis kan det ske ved, at der foretages en erfaringsopsamling i løbet af 2. halvår 2013, når ressourceforløbene er løbet i gang og de første erfaringer vil være tilgængelige.